

5. Przemysł

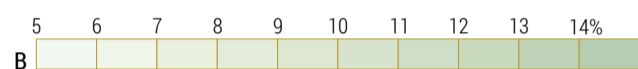
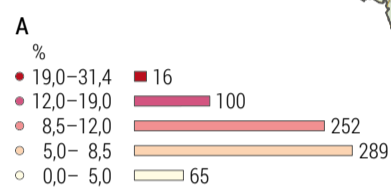
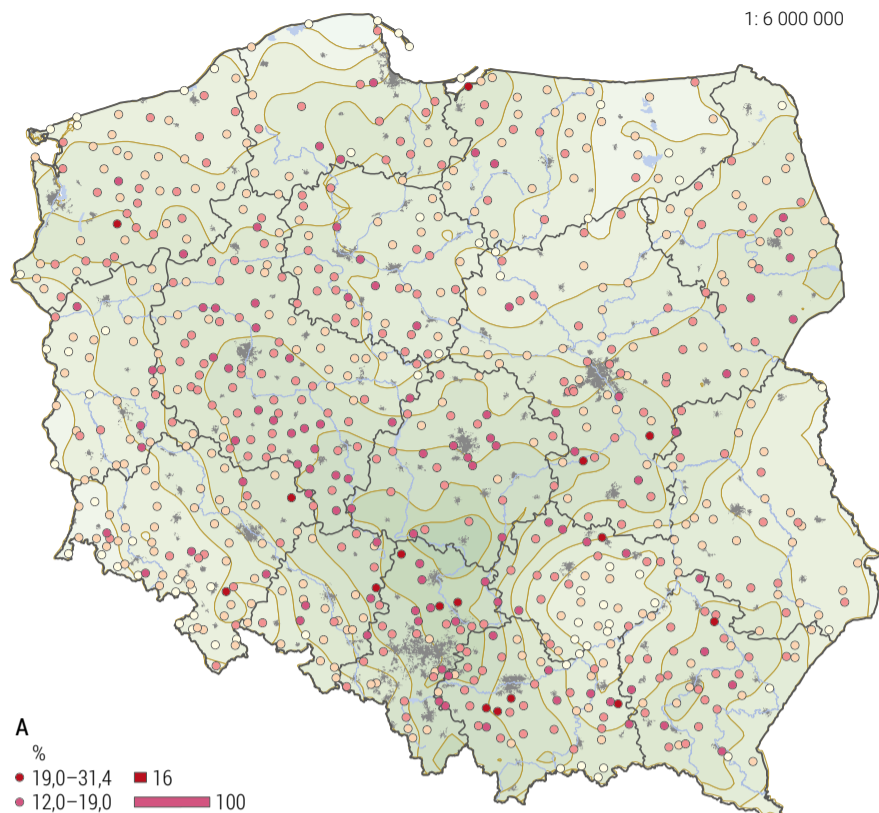
Industry

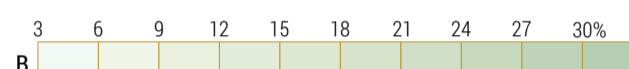
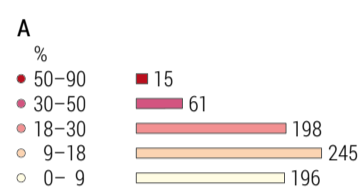
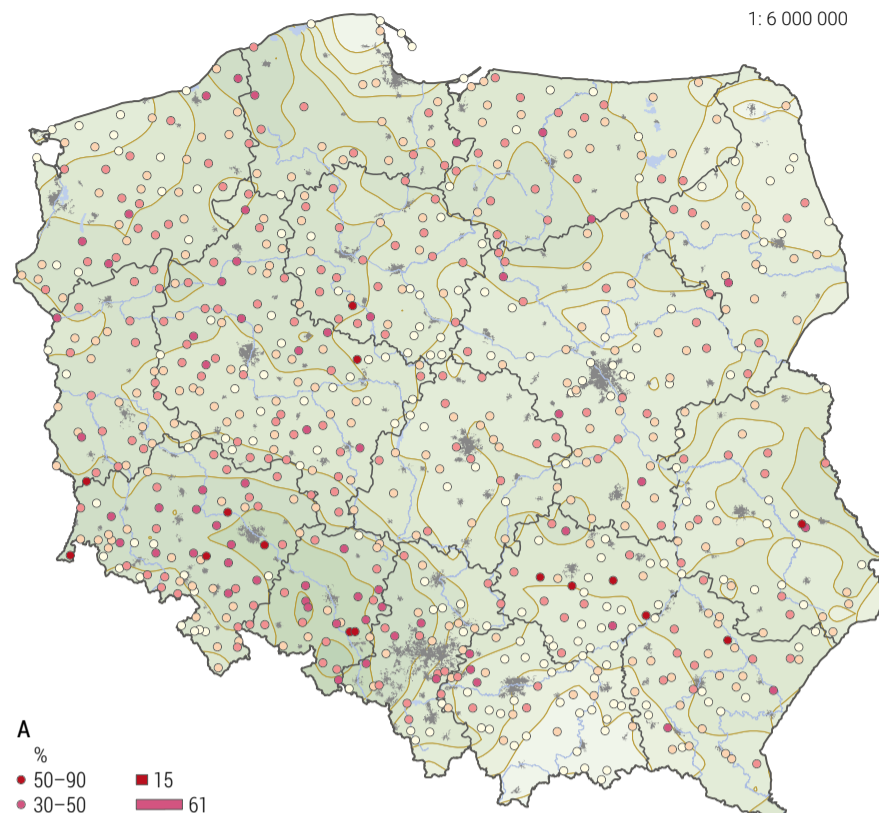
►► s. 57-66 autor: Damian Mazurek

Przemysł jest jedną z głównych, obok usług i rolnictwa, gałęzi gospodarki. Polega na wytworzeniu dóbr materialnych pochodzących z zasobów naturalnych bądź półproduktów. Zlokalizowany jest najczęściej w dużych oraz średnich miastach lub na ich obrzeżach. Był często czynnikiem miastotwórczym, na bazie którego powstały i rozwinęły się nowe miasta. Rozwijał się w dużych ośrodkach także z uwagi na korzyści skali, wynikające z dostępności do wykwalifikowanych kadr. W przypadku małych miast istotnym czynnikiem ich rozwoju obok przemysłu była funkcja handlowa oraz ścisłe powiązania z obszarem wiejskim, dla których ośrodki te stanowią ważne centra funkcjonalne. Wraz z rozwojem technologii, w tym także w dziedzinie transportu, na znaczeniu zyskały czynniki przestrzenne, m.in. dobra dostępność komunikacyjna, obecność terenów inwestycyjnych i względna bliskość dużych aglomeracji. W końcu XX i na początku XXI wieku miasta znajdujące się na przecięciu ważnych dróg o znaczeniu międzynarodowym bądź krajowym oraz te, które w odpowiedni sposób wykorzystały potencjał przestrzeni i dostosowały ofertę do inwestorów zaczęły rozwijać się w zakresie usług logistycznych, a także jako nowe lokalizacje zakładów produkcyjnych. Obecnie blisko 20% firm z sektora przemysłowego mieści się w małych ośrodkach miejskich. Rozwój funkcji przemysłowej był dla wielu z nich istotnym czynnikiem miastotwórczym w XIX oraz pierwszej połowie XX wieku. Obecnie lokalizacja różnego rodzaju branż produkcyjnych przemysłowej jest zwykle z dostępnością komunikacyjną oraz sąsiedztwem dużych miast stanowiących zaplecze naukowo-badawcze. W dużych miastach mieszczą się również główne siedziby firm, które swoje zakłady lokalizują w mniejszych ośrodkach z uwagi na niższe koszty prowadzenia działalności. Istotne jest także położenie względem innych mniejszych ośrodków pełniących np. funkcje logistyczne. Niektóre zakłady przemysłowe rozwinęły się z inicjatywy prywatnych przedsiębiorców i stanowią dla lokalnej społeczności najważniejsze miejsca zatrudnienia. Niezależnie od tego, czy przemysł był czynnikiem powstania miasta, czy też rozwinął się później, małe ośrodki miejskie pełnią istotną rolę w rozwoju tego sektora gospodarki.

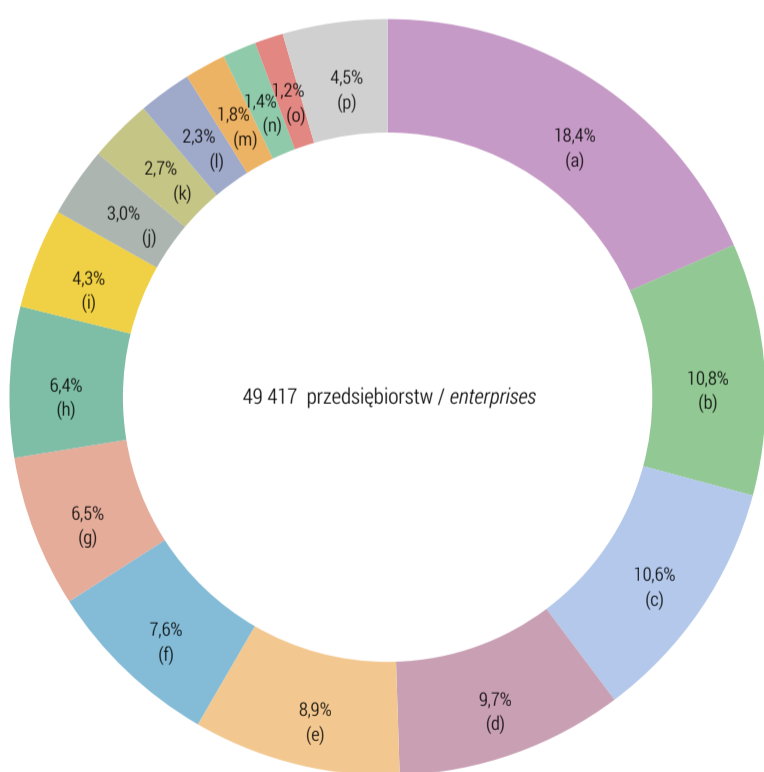
Tematyka tego rozdziału odnosi się do klasycznego podziału sektora przemysłu i przetwórstwa przemysłowego na sekcje i działy PKD 2007 według danych Głównego Urzędu Statystycznego. Poszczególne gałęzie przemysłu, z uwagi na swój charakter i związki z różnymi sektorami gospodarki bądź czynnikami lokalizacji, wykazują cechy koncentracji bądź rozproszenia w przestrzeni. Względnie wysokim stopniem koncentracji wykazują się miasta, w których zlokalizowany jest przemysł wydobywczy lub branże, które osiągnęły wysoki stopień specjalizacji, jak np. przemysł włókienniczy czy poligraficzny. Wpływ sąsiedztwa dużego miasta na ośrodki sąsiadujące dotyczy szczególnie branż wysokich technologii, gdzie poza zapleczem instytucjonalnym istotny jest dostęp do wiedzy, nowoczesnych rozwiązań oraz wysoko wykwalifikowanych kadr. Taką branżą jest na przykład przemysł motoryzacyjny. Gałęzie przemysłu charakteryzujące się wysokim stopniem rozproszenia to na przykład przemysł spożywczy i przemysł drzewny. Małe miasta z uwagi na silne powiązania z obszarami wiejskimi stanowią najczęściej zaplecze przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym również w zakresie produkcji maszyn i urządzeń na potrzeby rolnictwa oraz przetwórstwa. Należy podkreślić, że istotną rolę w strukturze przemysłu małych miast w Polsce pełnią 4 gałęzie: przemysł metalowy, produkcja artykułów spożywczych, produkcja wyrobów z drewna oraz produkcja mebli. Łącznie stanowią one niemal 50% liczby przedsiębiorstw z sektora przemysłowego w małych miastach.

Małe miasta wg udziału przedsiębiorstw z sektora przemysłowego w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w mieście (A) i średnia wartość wskaźnika (B), 2018
Small towns by the percentage of industry sector enterprises in the total number of economic entities in given town (A) and mean value of this index (B), 2018

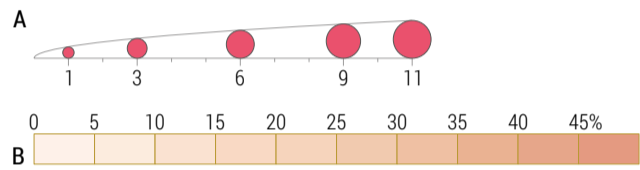
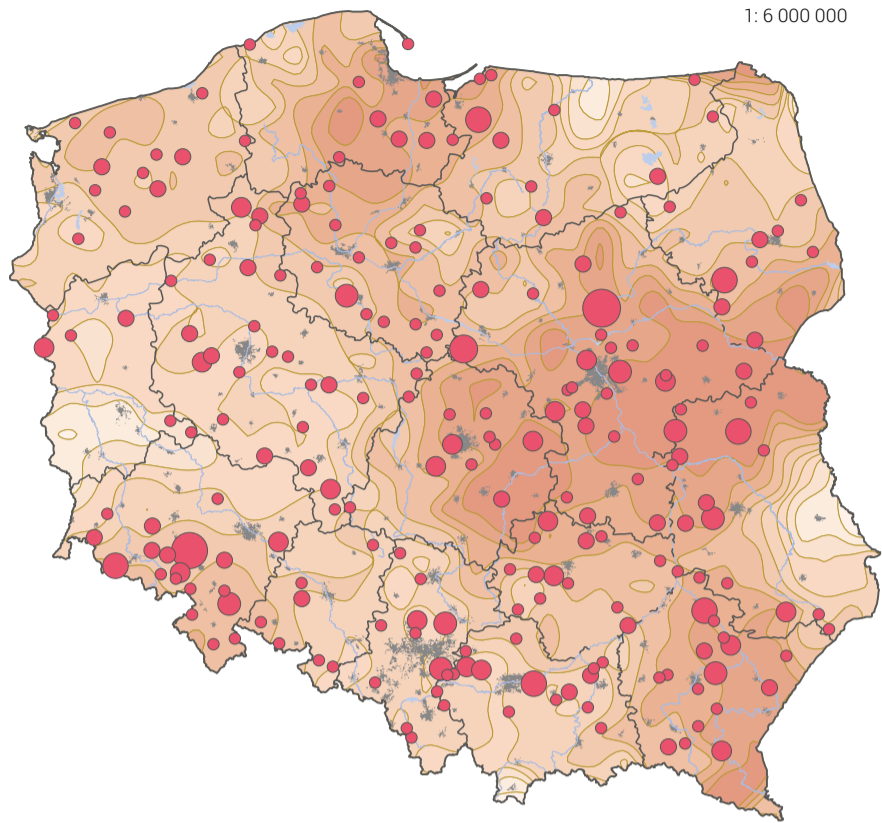

Małe miasta wg udziału terenów przemysłowych w powierzchni wszystkich zagospodarowanych terenów w mieście (A) i średnia wartość wskaźnika (B), 2019
Small towns by the percentage of industrial areas in the total built-up area in given town (A) and mean value of this index (B), 2019

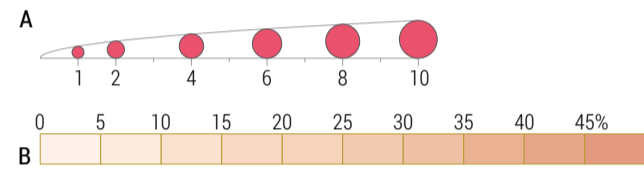
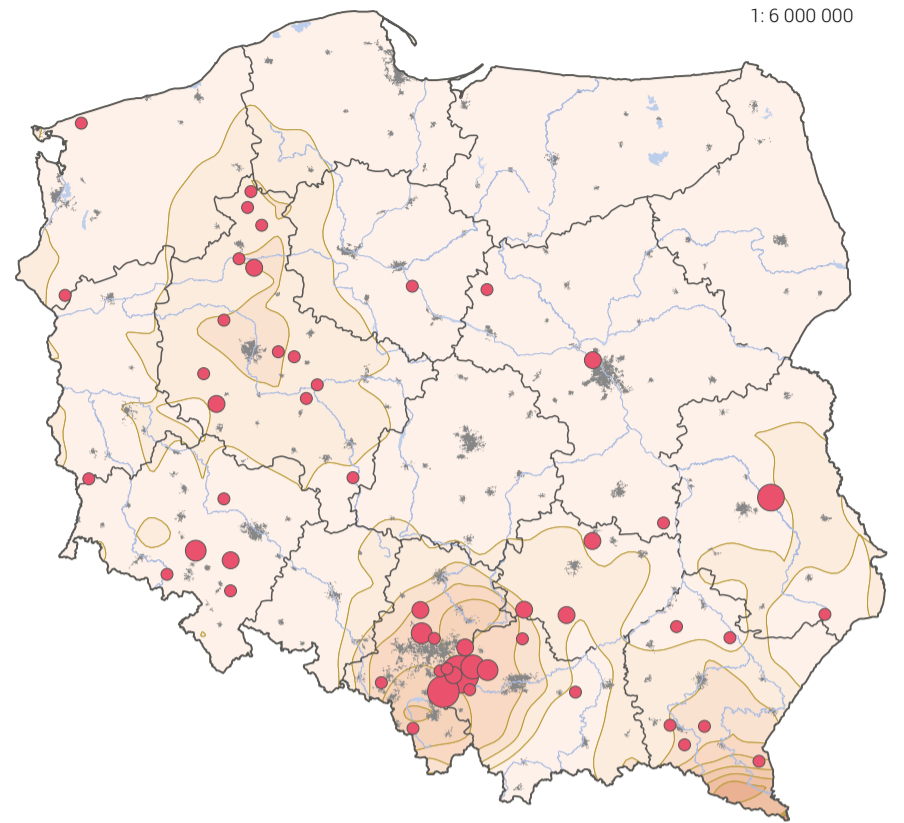

- (a) produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń / *manufacture of fabricated metal products, excluding machinery and equipment*
- (b) produkcja artykułów spożywczych / *manufacture of food products*
- (c) naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń / *repair, maintenance and installation of machinery and equipment*
- (d) produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania / *manufacture of wood and cork products, excluding furniture; manufacture of straw and plaiting products*
- (e) produkcja mebli / *manufacture of furniture*
- (f) produkcja odzieży / *manufacture of clothing*
- (g) produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych / *manufacture of other non-metallic mineral products*
- (h) pozostała produkcja wyrobów, w tym wyrobów jubilerskich, instrumentów muzycznych, sprzętu sportowego, gier i zabawek, urządzeń medycznych i wyrobów niesklasyfikowanych / *other manufacturing including jewellery, musical instruments, sports goods, games and toys, medical devices and unclassified goods*
- (i) produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych / *manufacture of rubber and plastic products*
- (j) poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji / *printing and reproduction of recorded media*
- (k) produkcja wyrobów tekstylnych / *manufacture of textiles*
- (l) produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowana / *manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
- (m) produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych / *manufacture of furniture*
- (n) produkcja papieru i wyrobów z papieru / *manufacture of paper and paper products*
- (o) produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych / *manufacture of chemicals and chemical products*
- (p) pozostałe gałęzie produkcji przemysłowej o udziale poniżej 1% / *other branches of industrial production with a share below 1%*

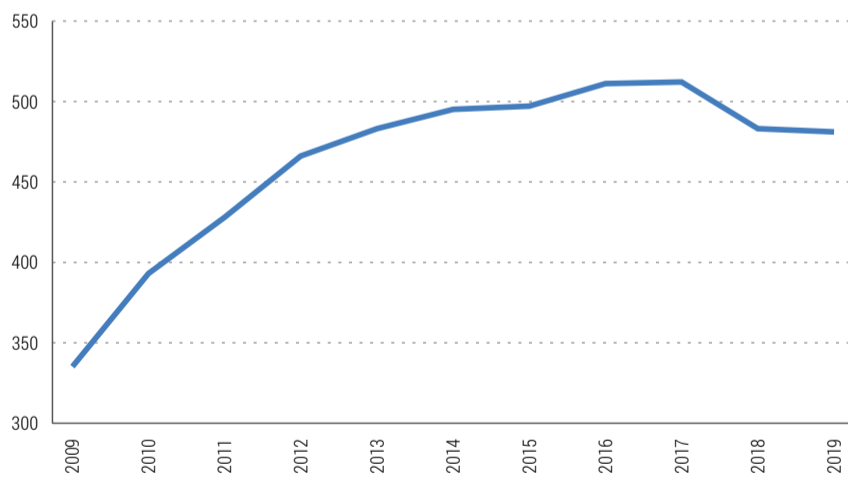
Struktura przemysłu małych miast wg liczby przedsiębiorstw, 2019
Industry structure in small towns by the number of enterprises, 2019

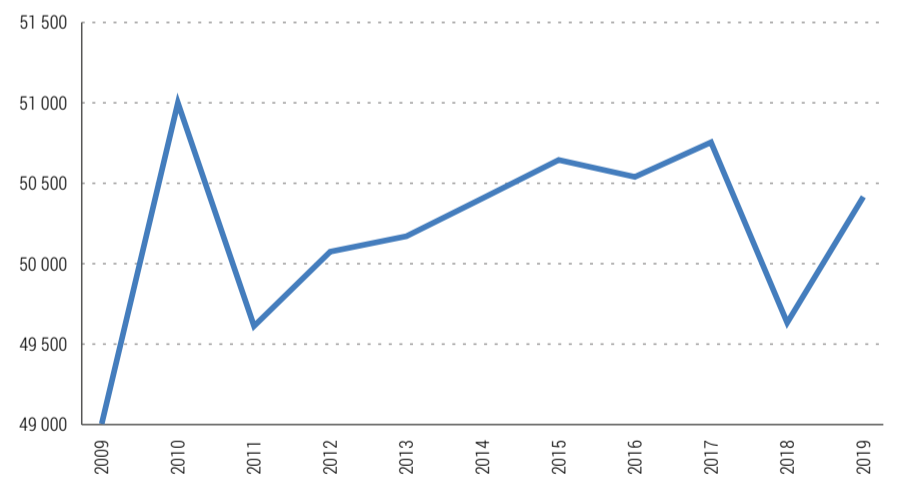
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw zajmujących się górnictwem oraz wydobyciem zasobów (A) i ich odsetek w sekcji górnictwa i wydobycia (B), 2019
Small towns by the number of enterprises involved in mining and quarrying (A) and their percentage in the mining and quarrying section (B), 2019

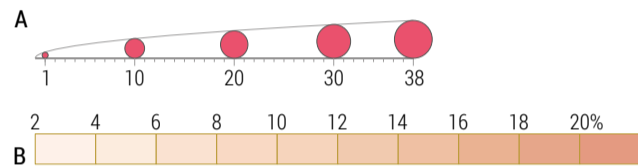
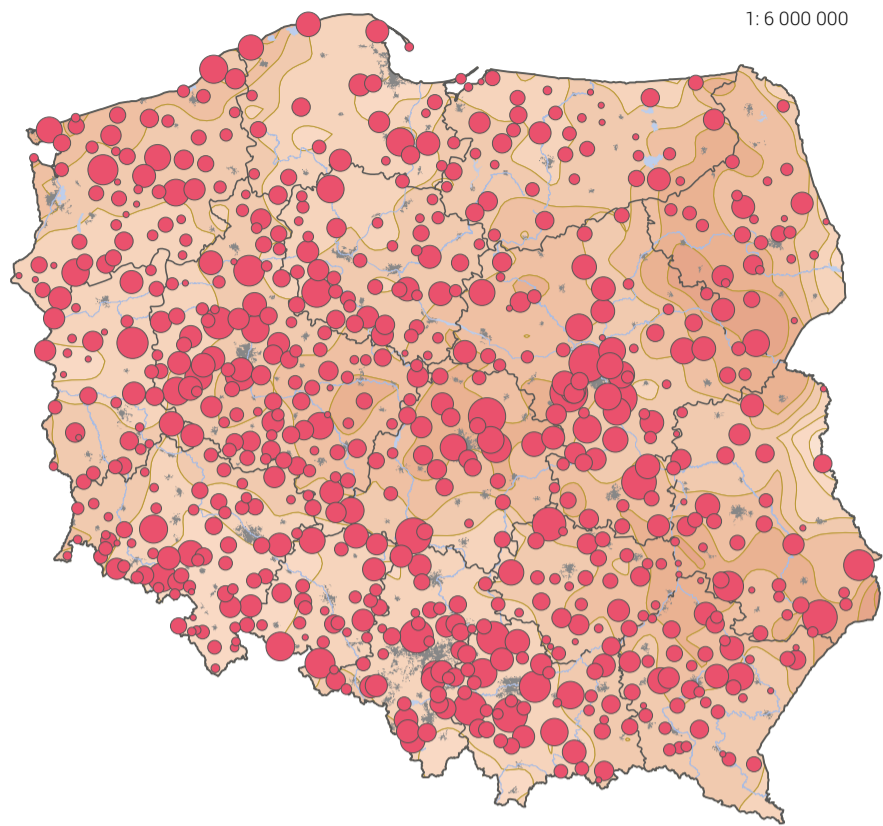
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw usługowych wspomagających górnictwo i wydobycie (A) i ich odsetek w sekcji górnictwa i wydobycia (B), 2019
Small towns by the number of service enterprises assisting in mining and quarrying (A) and their percentage in the mining and quarrying section (B), 2019

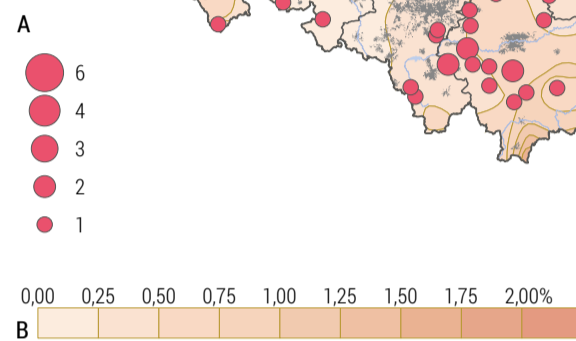
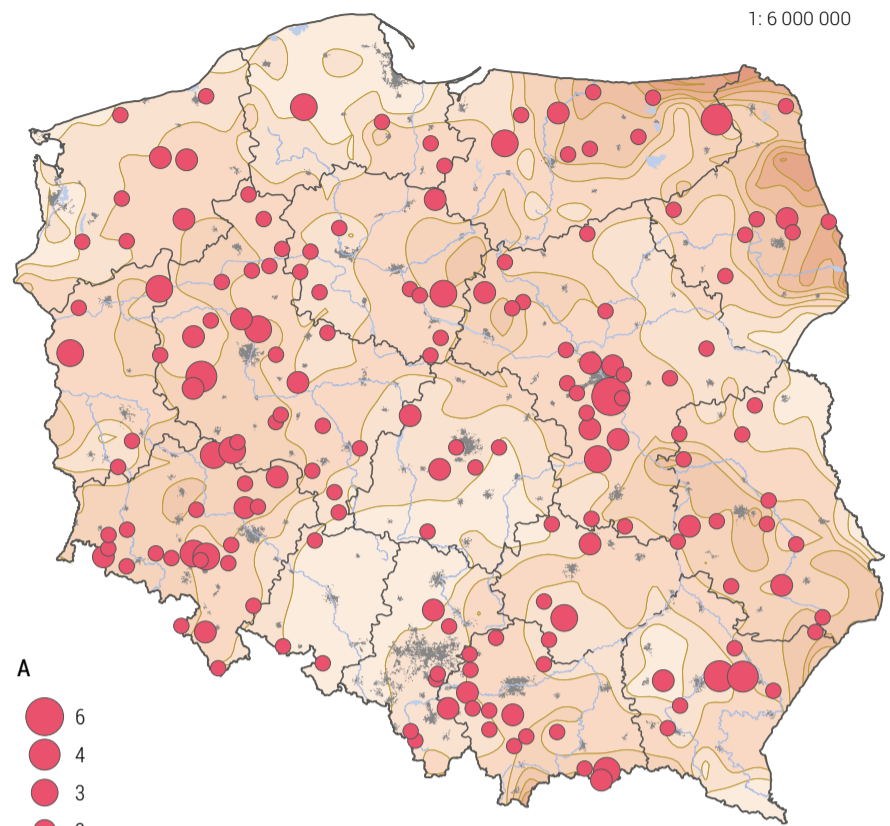
Liczba przedsiębiorstw w sekcji górnictwa i wydobycia w małych miastach w latach 2009-2019
Number of enterprises in the mining and quarrying section in small towns in 2009-2019

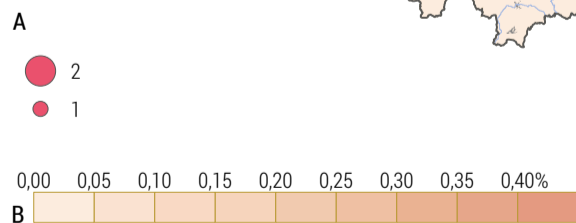
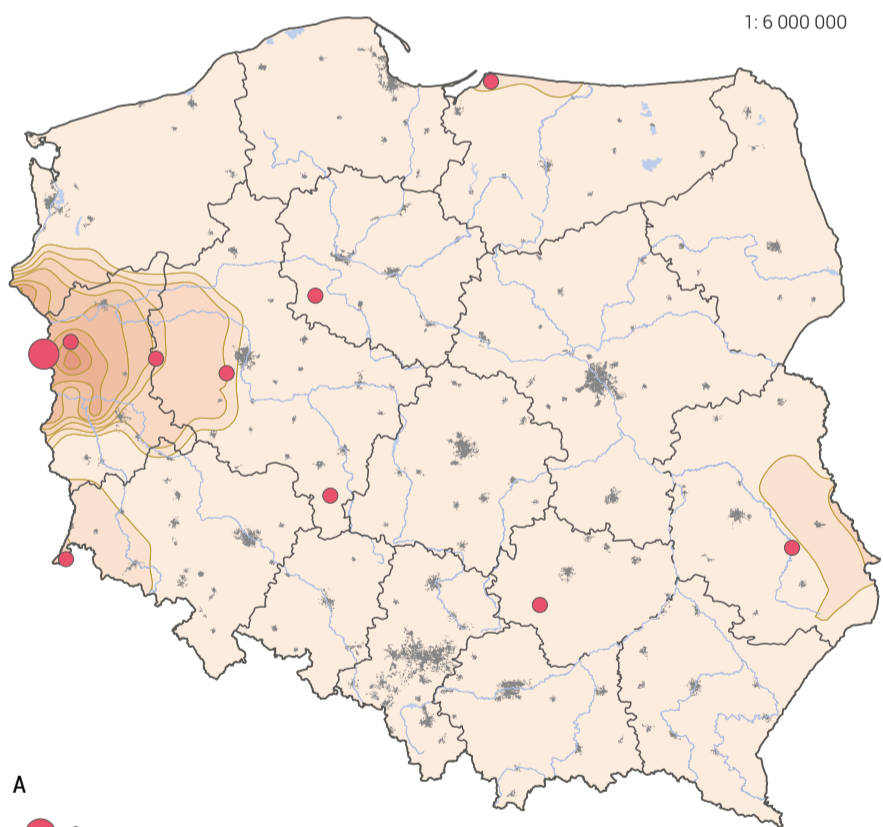
Liczba przedsiębiorstw w sekcji przetwórstwa przemysłowego w małych miastach w latach 2009-2019
Number of enterprises in the industrial processing section in small towns in 2009-2019

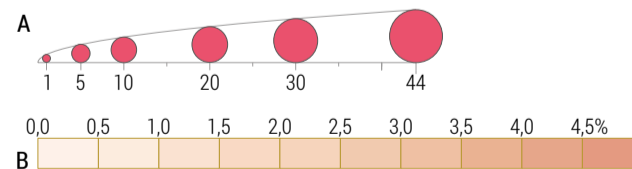
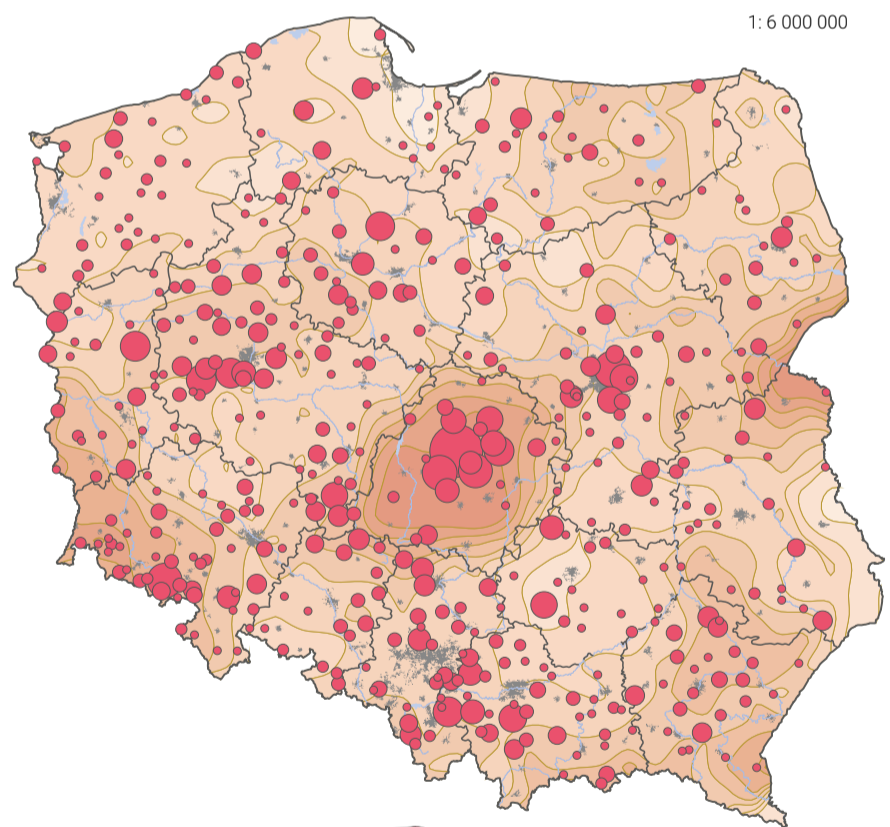
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących artykuły spożywcze (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing groceries (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

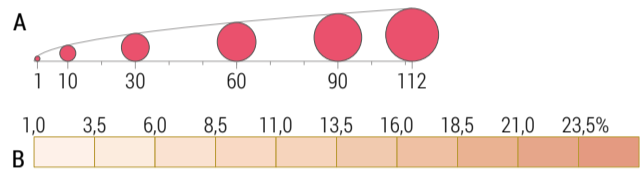
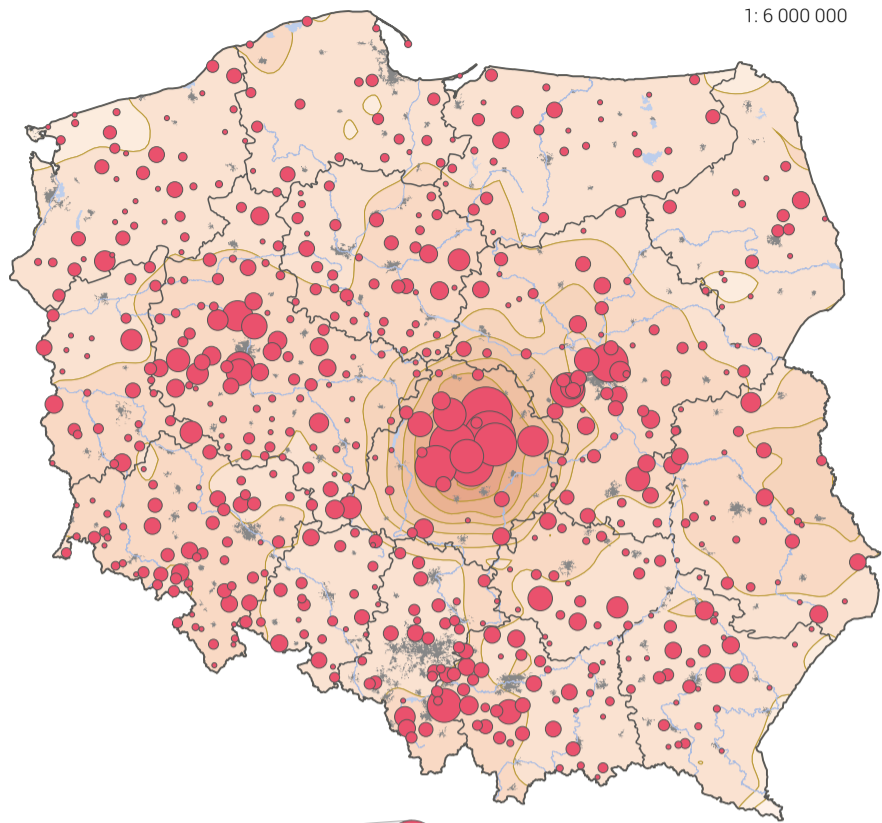
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących napoje (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing beverages (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

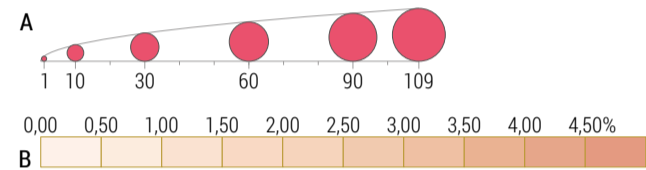
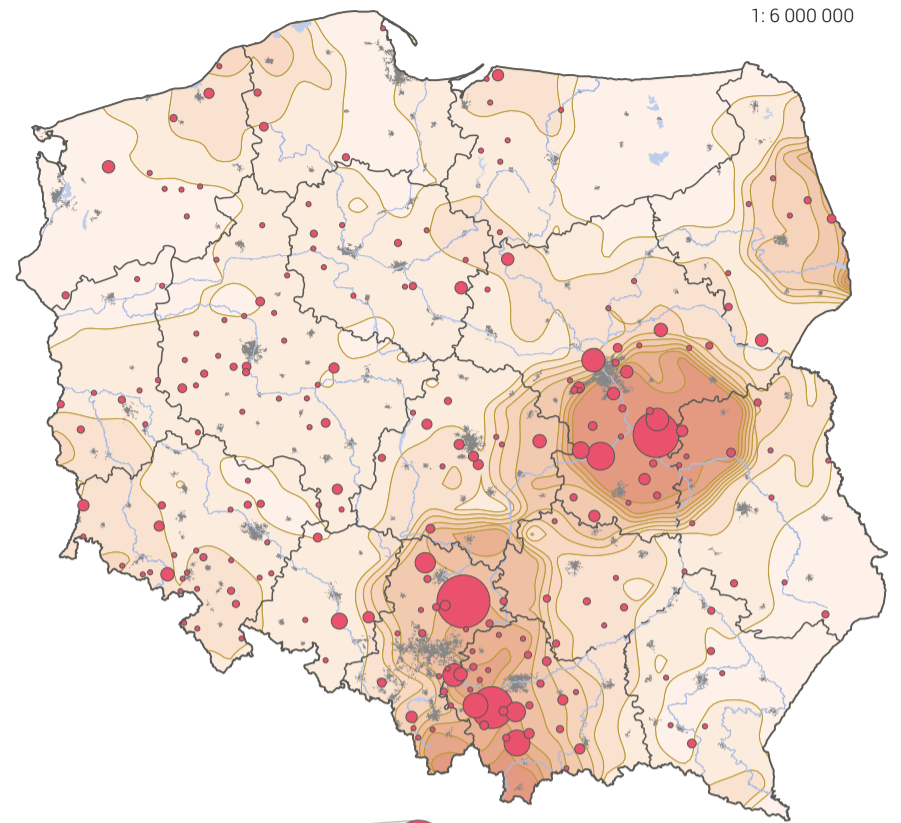
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby tytoniowe (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing tobacco products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

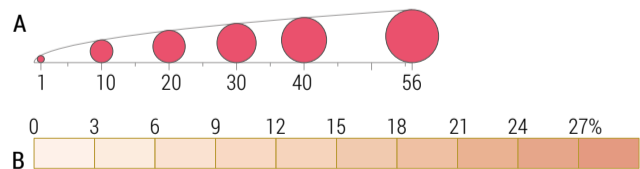
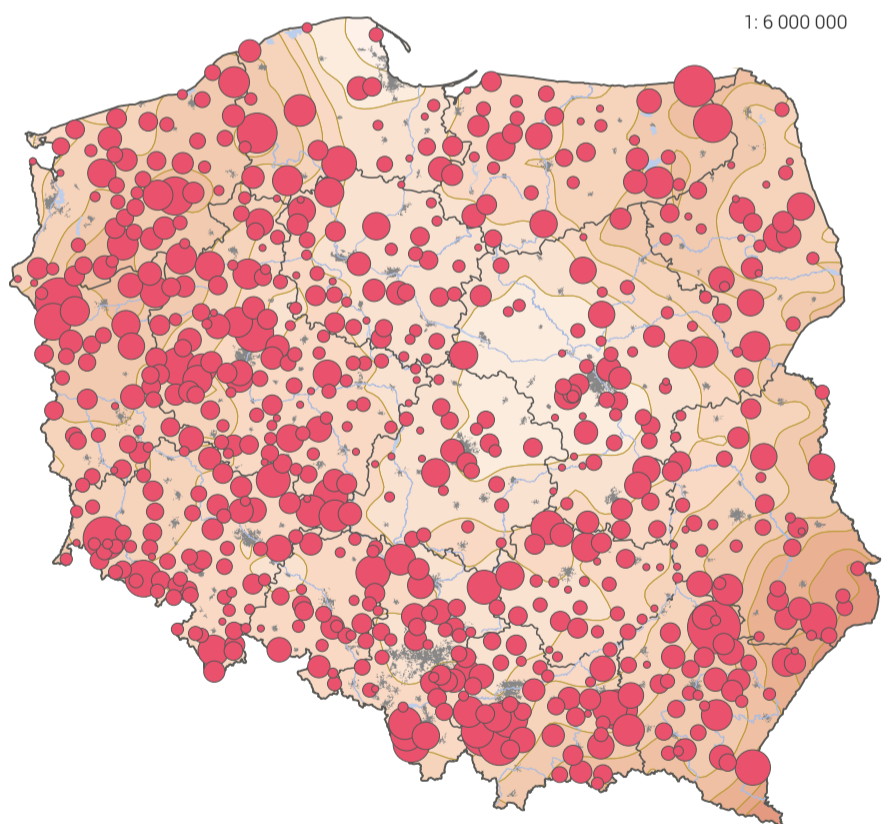
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby tekstylne (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing textiles (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

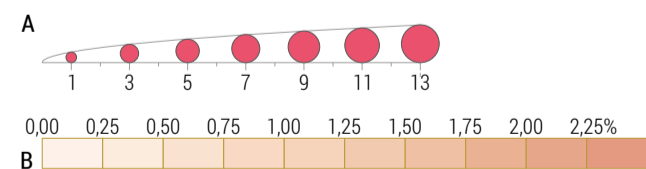
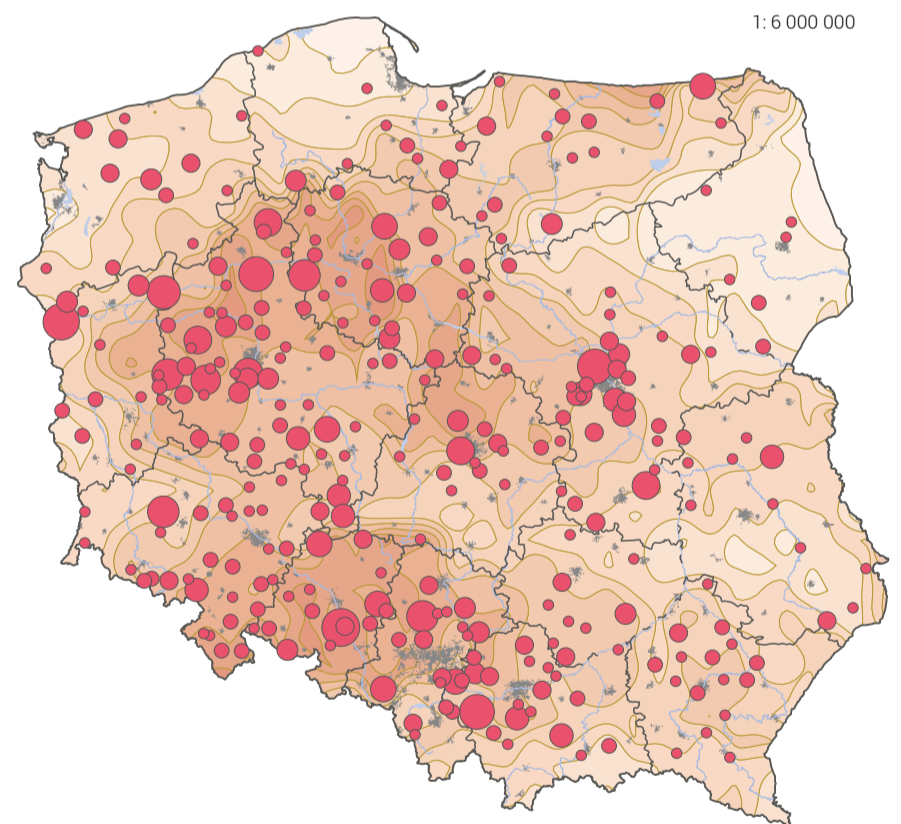
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących odzież (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of clothing production enterprises (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

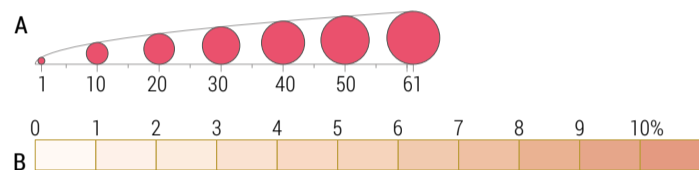
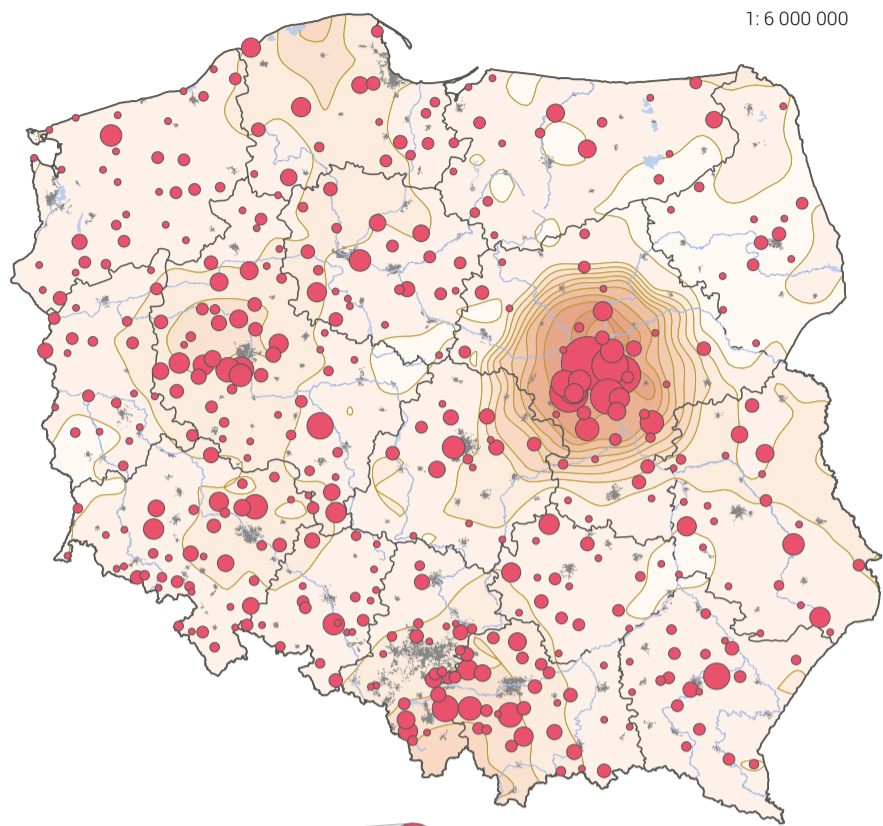
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących skóry i wyroby ze skór wyprawionych (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing leather and leather goods (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

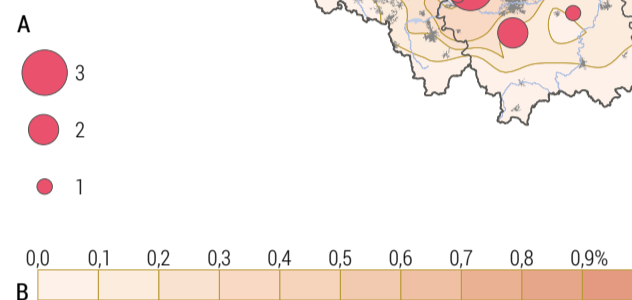
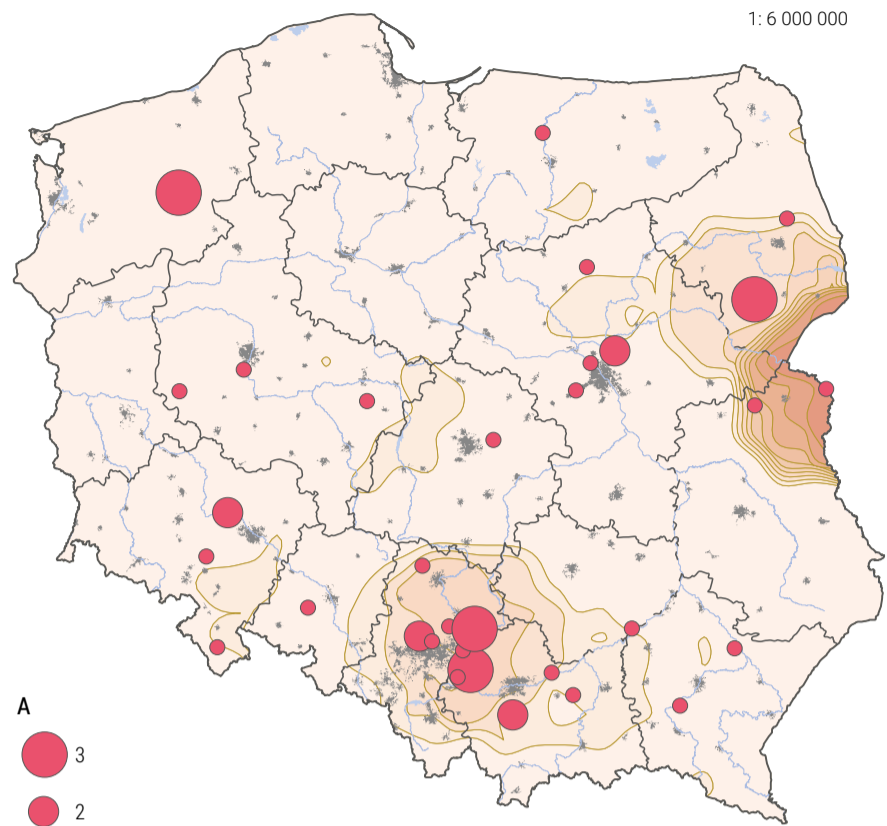
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing wood and cork products, excluding furniture (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

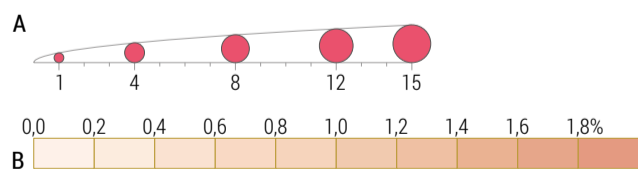
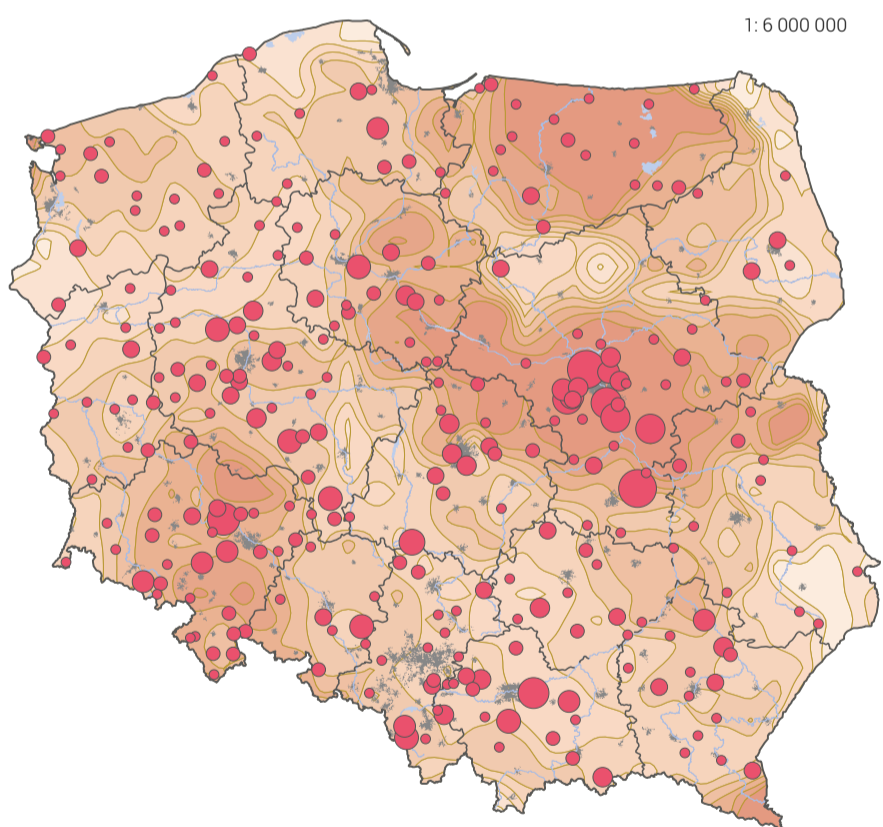
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących papier i wyroby z papieru (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing paper and related products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

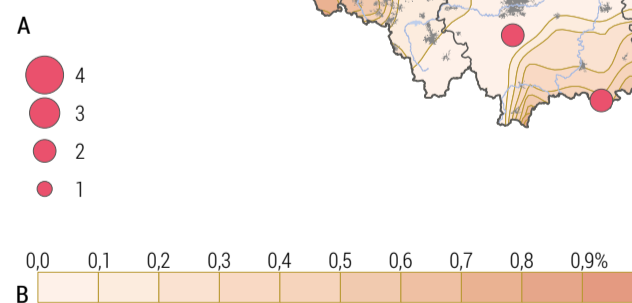
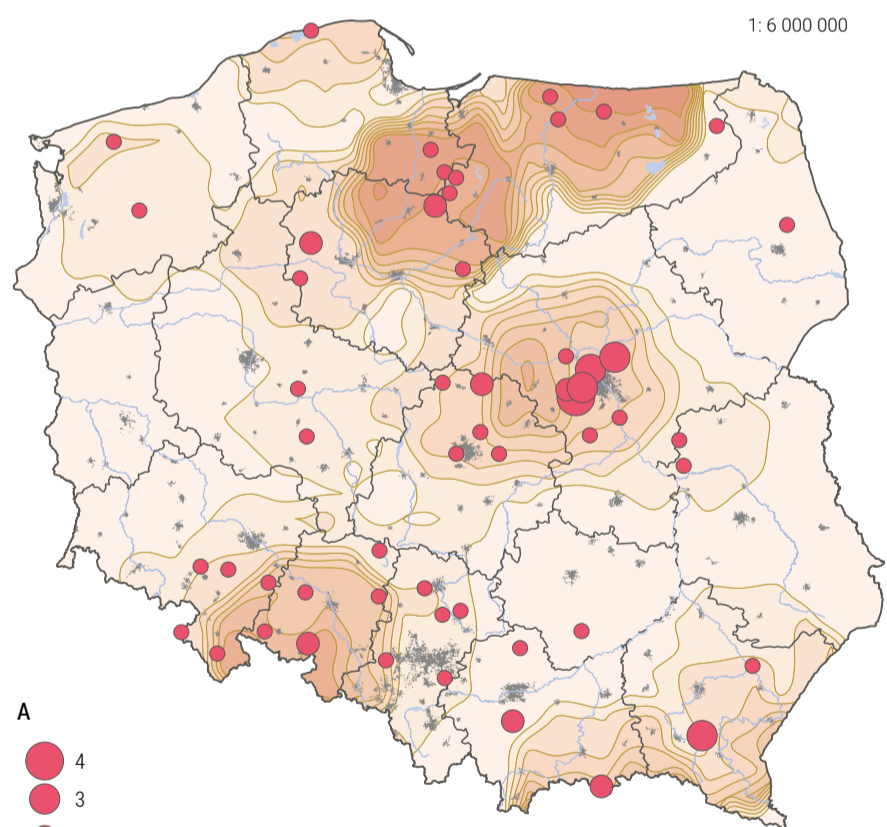
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw zajmujących się poligrafią i reprodukcją zapisanych nośników informacji (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises involved in printing and reproduction of recorded media (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

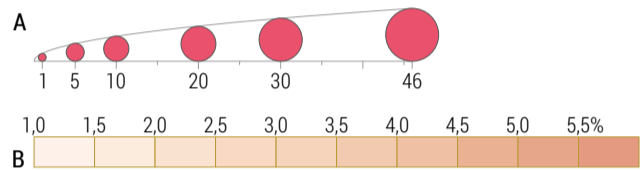
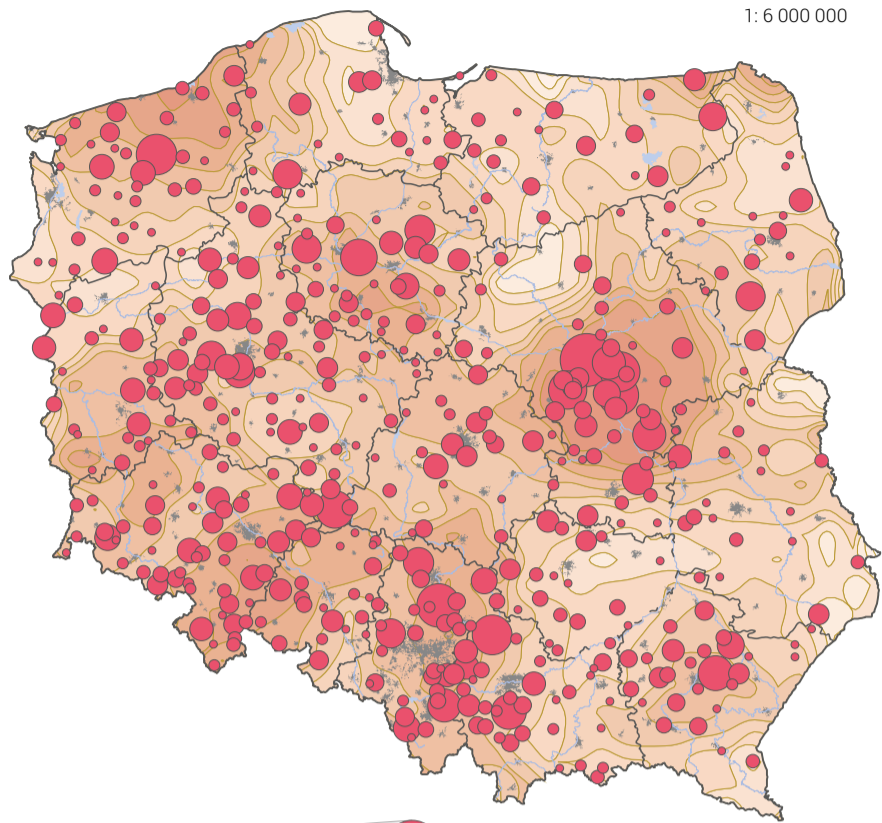
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i przetwarzaniem koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises involved in manufacturing and processing of coke and refined petroleum products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

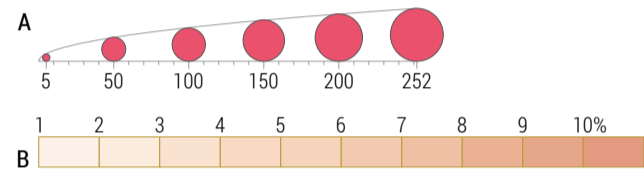
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących chemikalia i wyroby chemiczne (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing chemicals and related goods (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

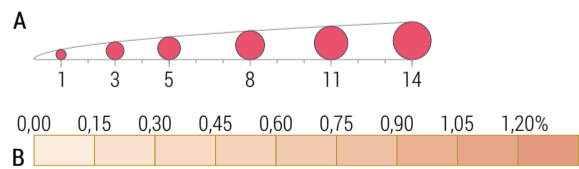
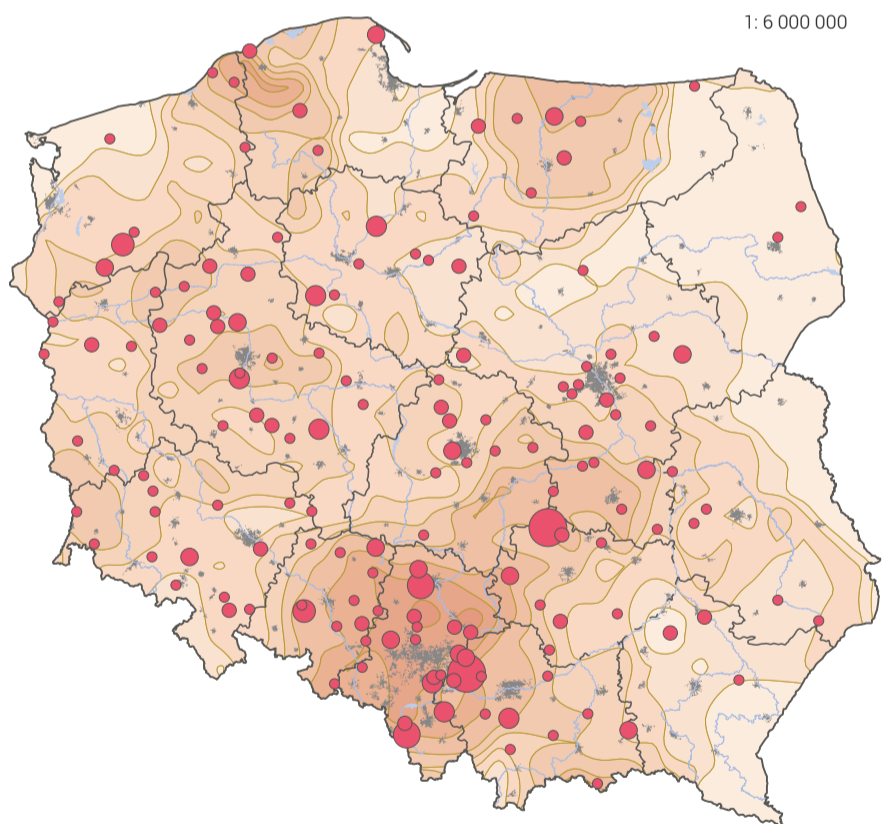
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby i substancje farmaceutyczne oraz leki (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing pharmaceutical products and substances and medicines (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

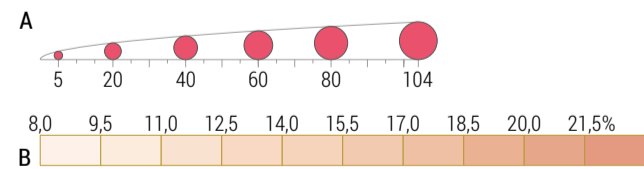
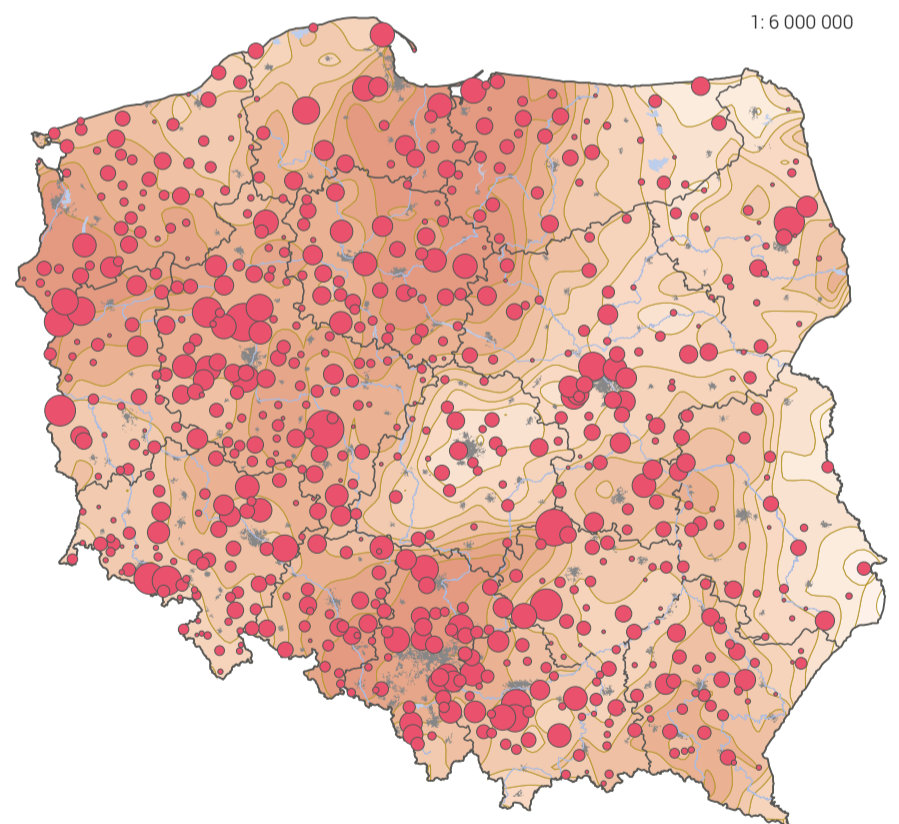
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby z gumy i tworzyw sztucznych (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing rubber and plastic products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

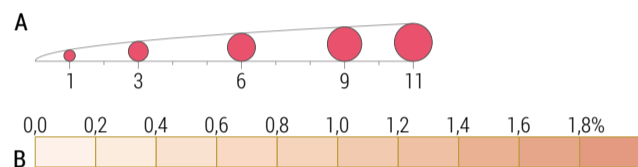
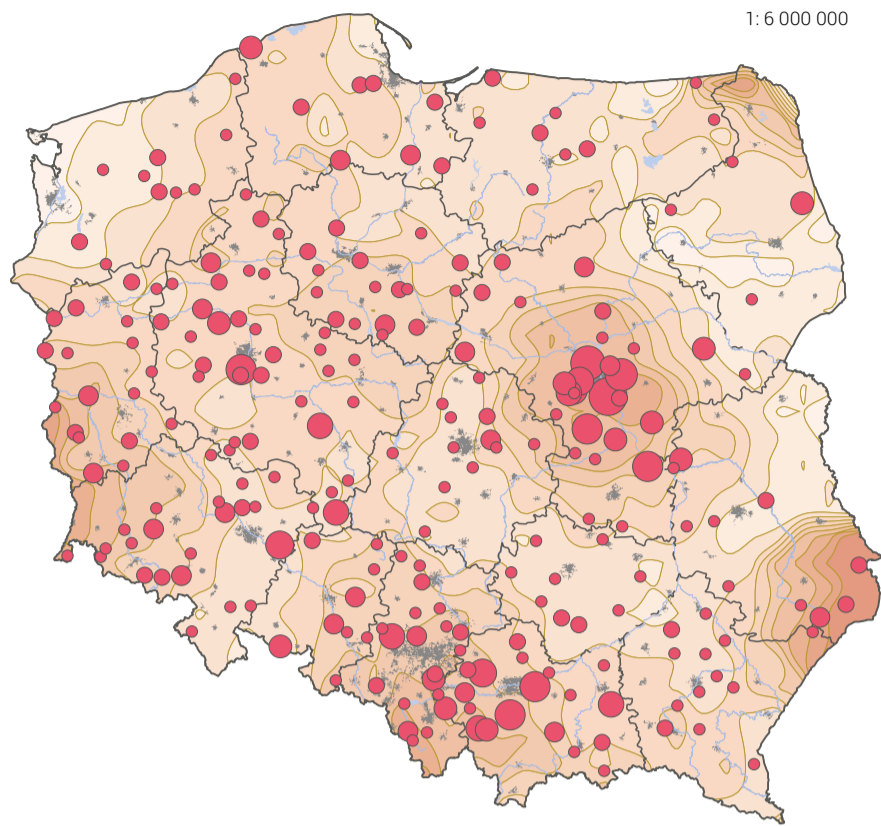
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing other non-metallic mineral products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

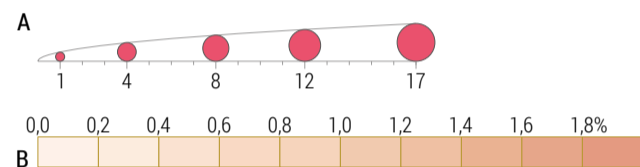
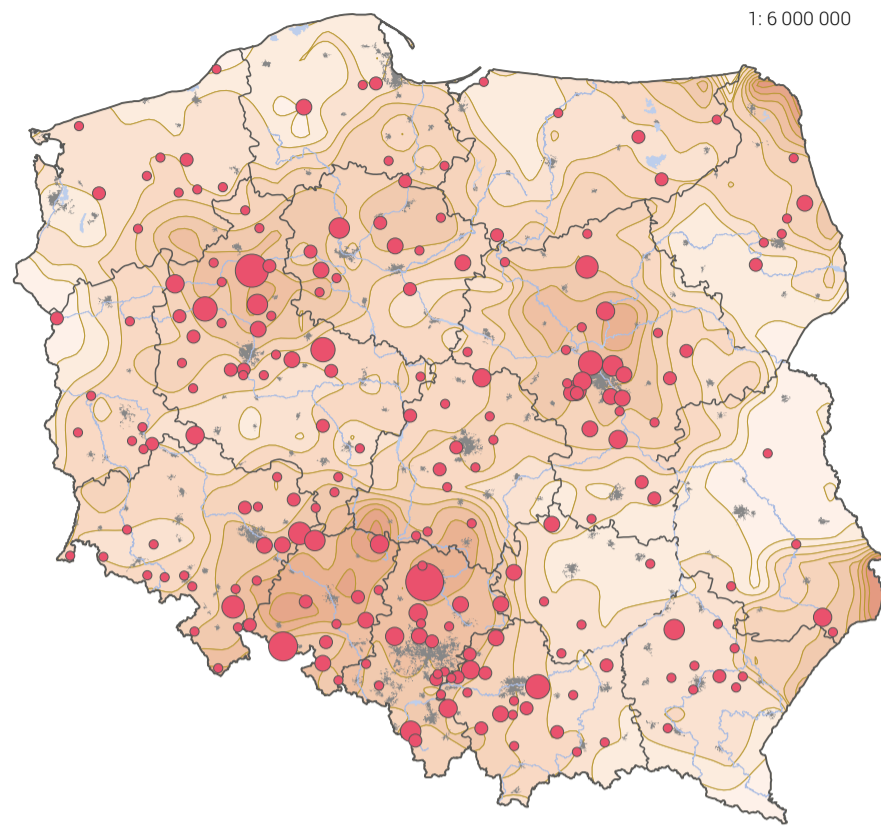
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących metale (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing metals (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

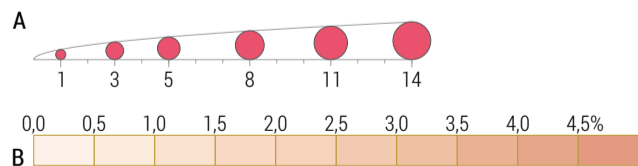
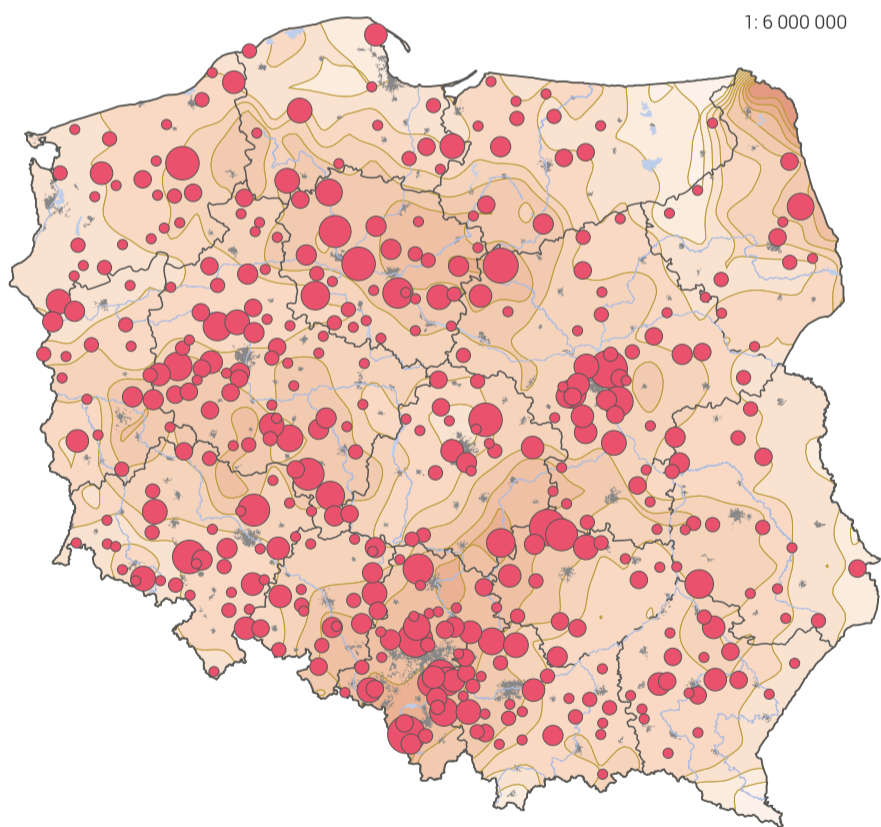
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących metalowe wyroby gotowe z wyłączeniem maszyn i urządzeń (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing fabricated metal products excluding machinery and equipment (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

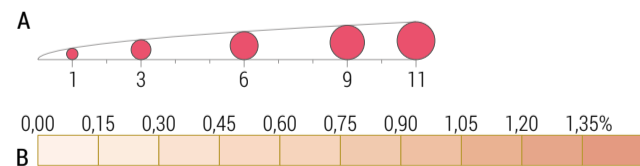
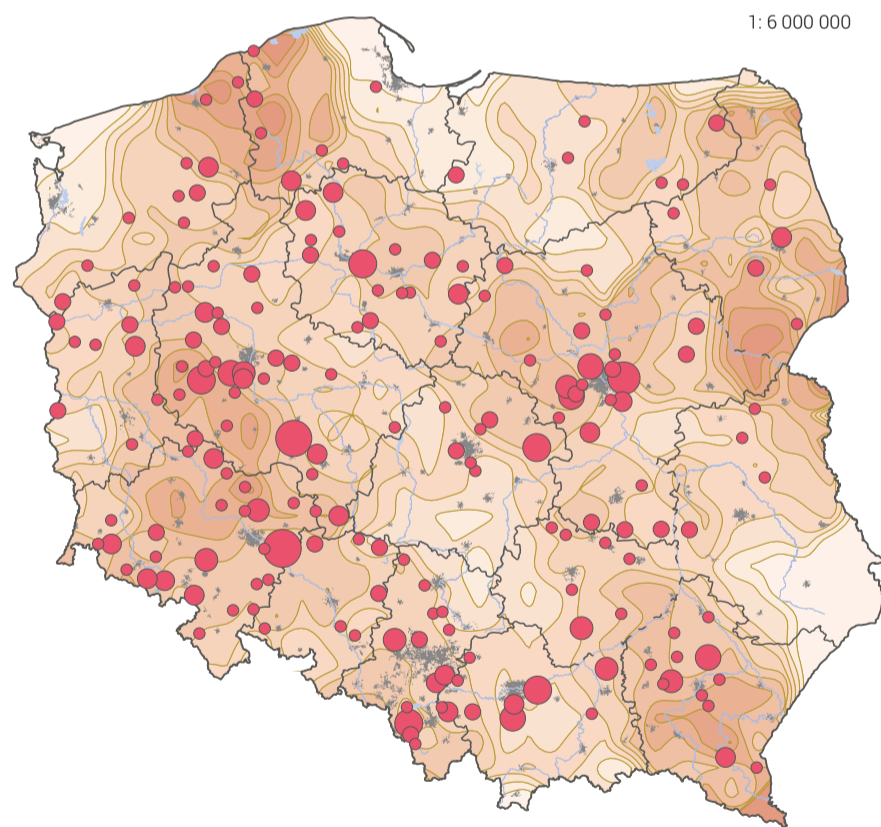
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących komputery, wyroby elektroniczne i optyczne (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing computers, electronic and optical devices (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących urządzenia elektryczne (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing electrical appliances (A) and their percentage in the manufacturing section (B), 2019

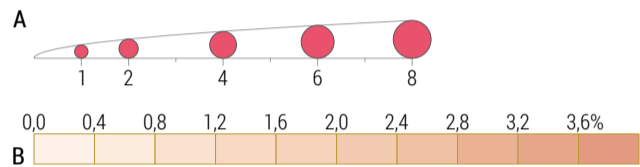
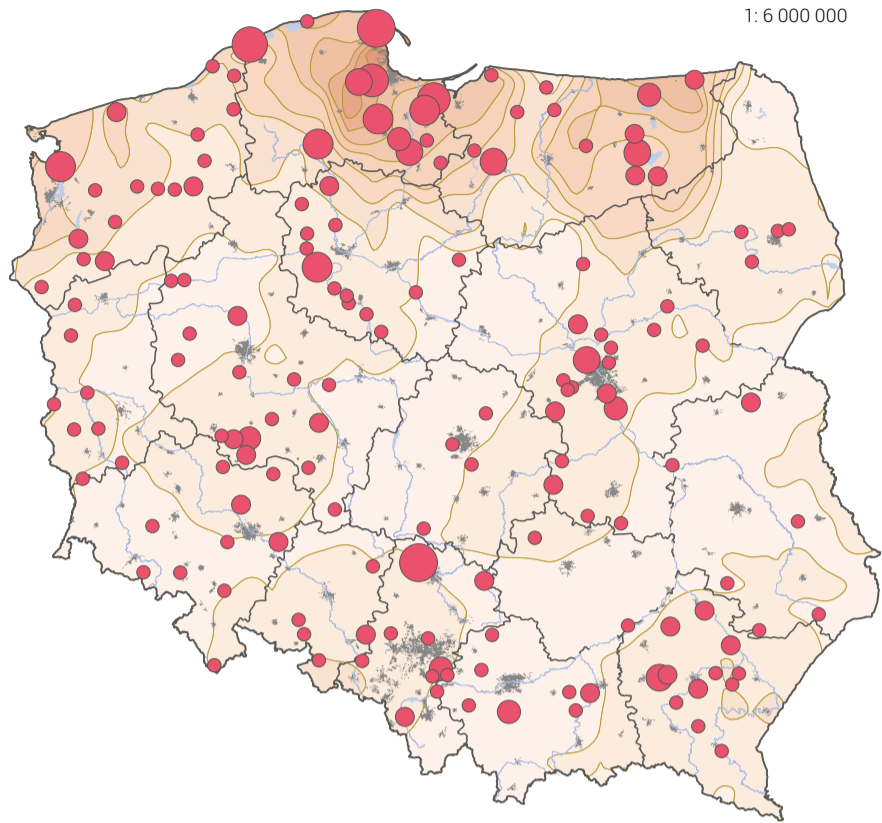

Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących maszyny i urządzenia gdzie indziej niesklasyfikowane (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing machinery and appliances n.e.c. (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

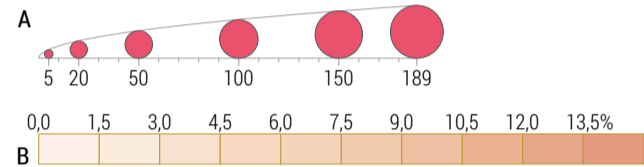
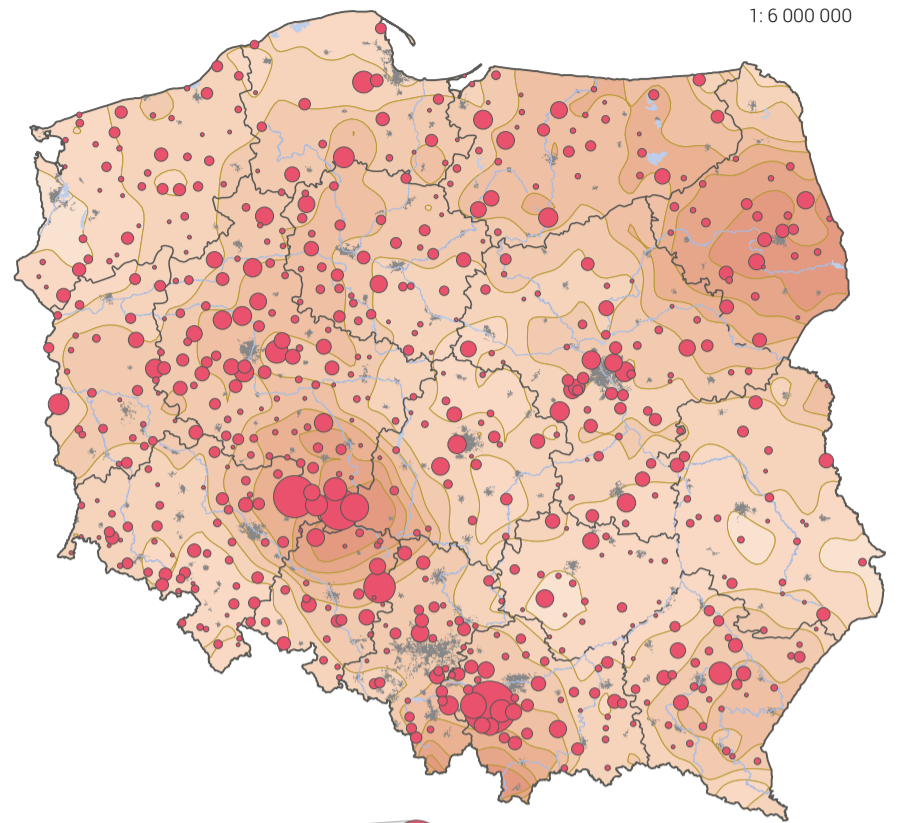

Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących pojazdy samochodowe, przyczepy i naczepy z wyłączeniem motocykli (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing motor vehicles, trailers and semi-trailers excluding motorcycles (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

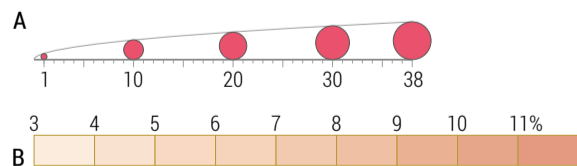
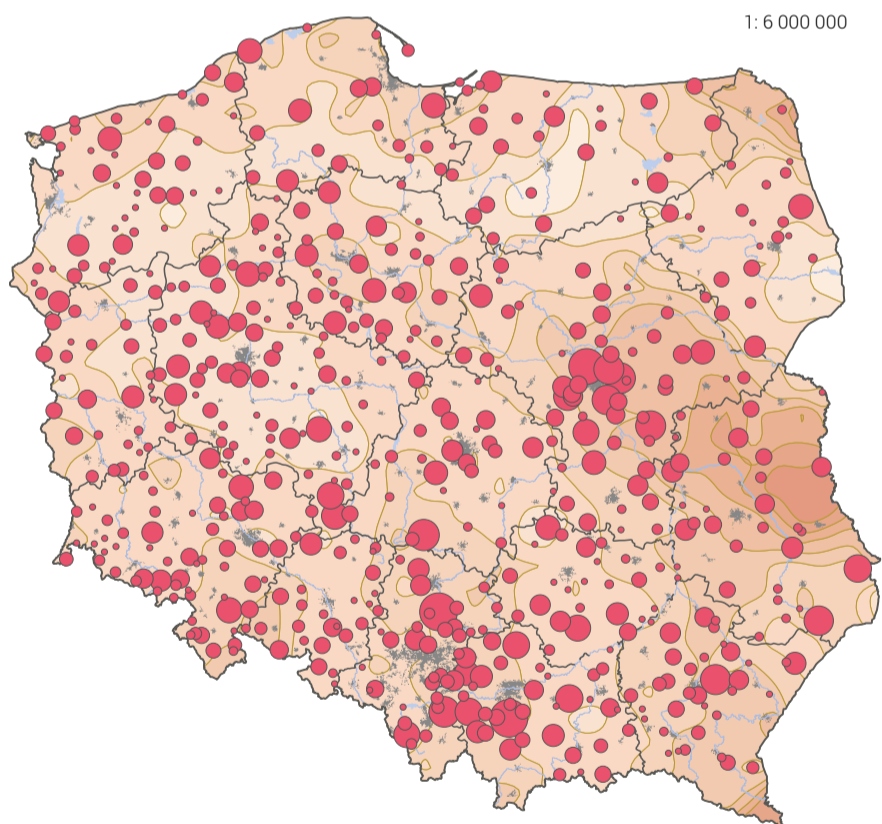

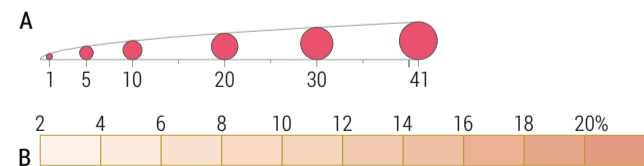
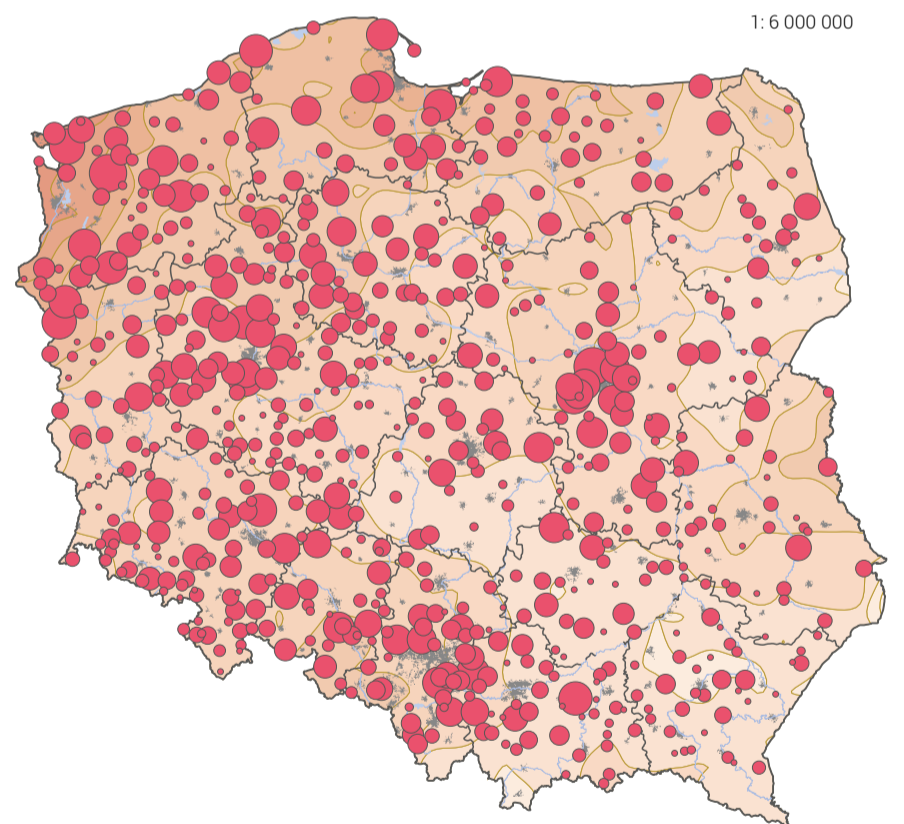
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących pozostały sprzęt transportowy (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing other transportation equipment (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

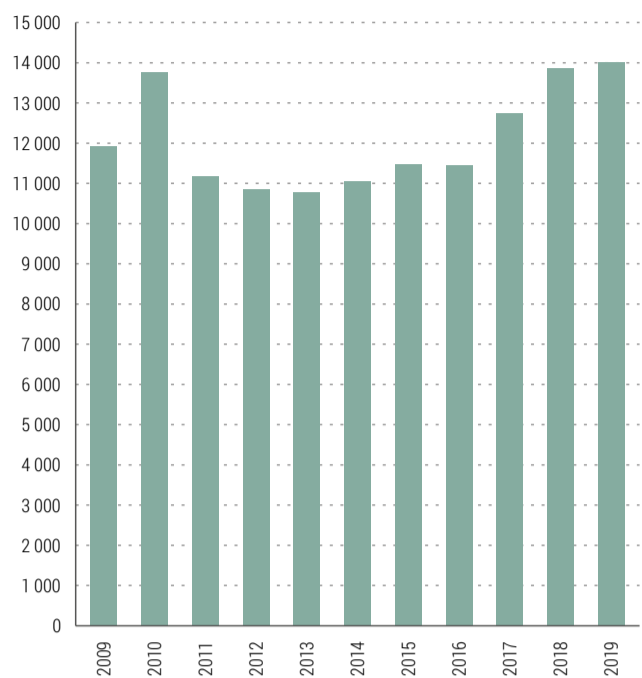
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących meble (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises producing furniture (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw produkujących pozostałe wyroby (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises manufacturing other products (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

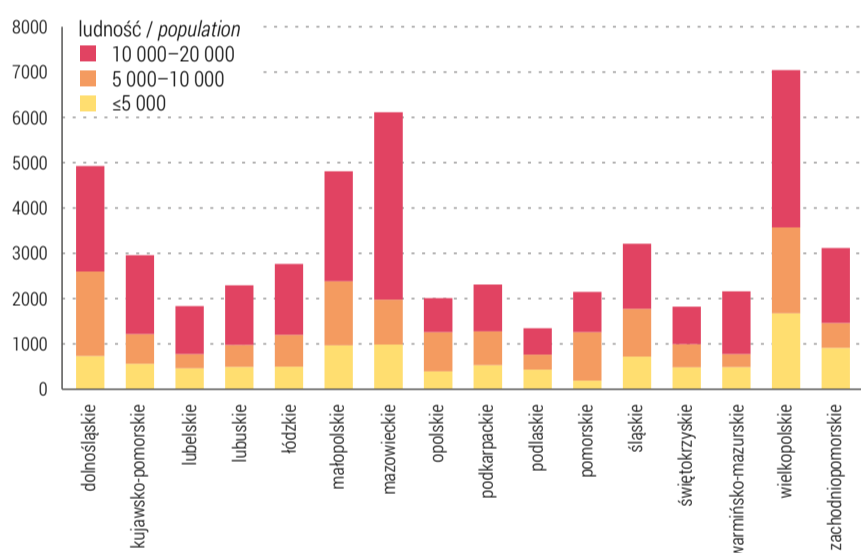
Małe miasta wg liczby przedsiębiorstw zajmujących się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (A) i ich odsetek w sekcji przetwórstwa przemysłowego (B), 2019
Small towns by the number of enterprises involved in repair, maintenance and installation of machinery and appliances (A) and their percentage in the industrial processing section (B), 2019

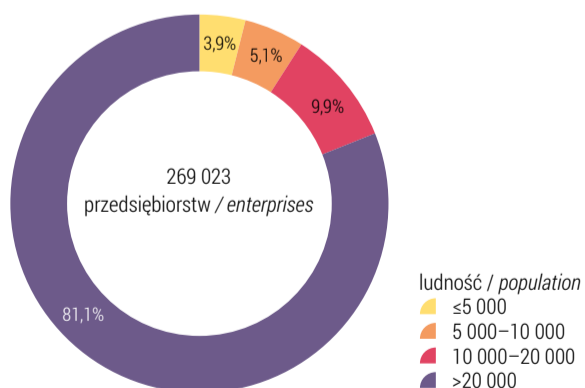
Małe miasta wg liczby podmiotów nowo zarejestrowanych w przemyśle w latach 2009-2019
Small towns by the number of newly registered industrial entities in 2009-2019

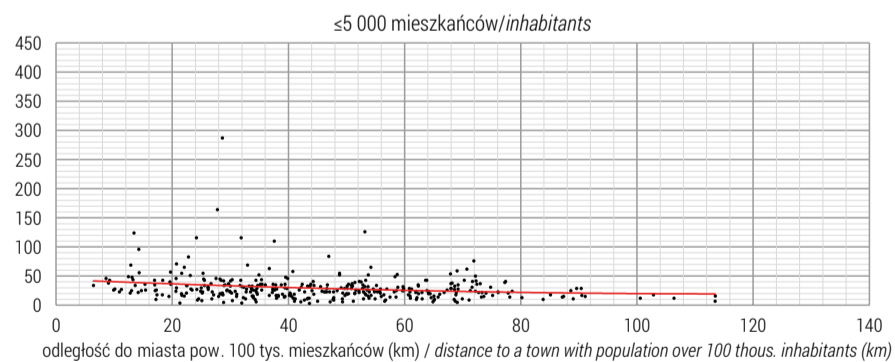
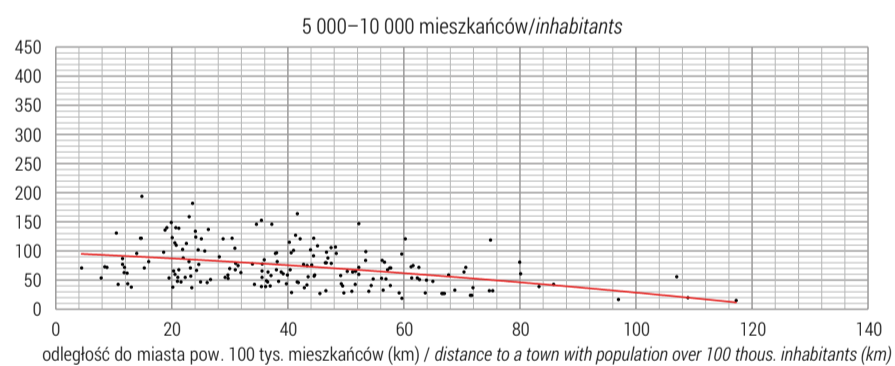
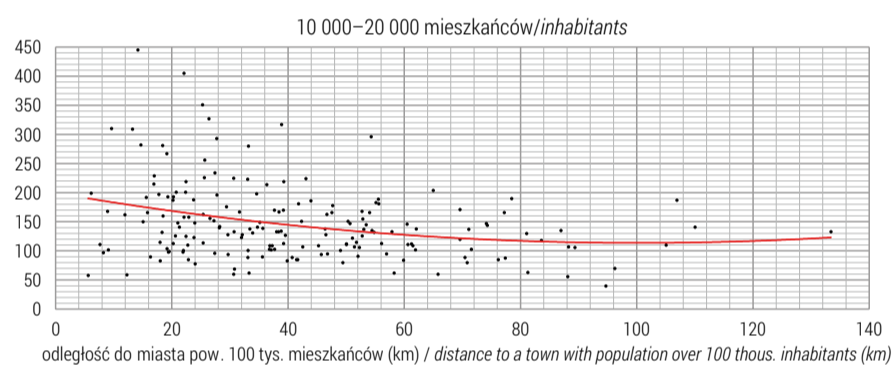
Zakłady mleczarskie Mlekovita w Wysokiem Mazowieckiem (województwo podlaskie)
Mlekovita dairy plant in Wysokie Mazowieckie (Podlaskie voivodship)

Liczba przedsiębiorstw z sektora przemysłowego w małych miastach według województw i kategorii wielkościowych miast, 2019
Number of enterprises in the industry sector in small towns by voivodships and size categories, 2019

Udział liczby przedsiębiorstw z sektora przemysłowego według kategorii wielkościowych miast, 2019
Number of enterprises in the industry sector by town size categories, 2019

Liczba przedsiębiorstw z sektora przemysłowego wg kategorii wielkościowych miast w zależności od odległości do najbliższego miasta powyżej 100 tys. mieszkańców, 2019
Number of enterprises in the industry sector by town size categories depending on the distance to a city with population over 100 thousand inhabitants, 2019